

CONFERÈNCIA SOBRE MOVIMENT OBRER, Maig del 2014, ANGLÈS

MOVIMENT OBRER: Conjunt d'associacions i actes dels obrers per alliberar-se del jou capitalista, assolir millores laborals i fins i tot arribar a una revolució social.

No confondre el tot per la part: MOV obrer= sindicats, Democràcia= partits polítics, el MO és molt més que els sindicats. Ho analitzarem

L'evolució del MO va aparellada a l'evolució política de Catalunya i s'interrelacionen una amb l'altra, s'autoalimenten: una actuació política determinada porta a un MO concret i a voltes el MO origina canvis polítics. Exemple: governs conservadors= poca activitat MO; governs Liberals: més MO

ORÍGEN LLUNYANS Remences: Concòrdia d'Amer: emfiteutes: posseïdors: excedent: comerç XVIII: fàbrica: obrer

LUDDISME: por a la màquina, exemples a Olot i Girona

COMARQUES GIRONINES XIX:

Tèxtil: Olot, Girona, Blanes, Anglès, Bonmatí

Suro: Sant Feliu, Palamós, Palafrugell, Cassà, Llagostera, Darnius

Condicions laborals nefastes: higiene, salubritat, llarga jornada laboral, pocs ingressos, treball infantil, treball dones, no assegurances malaltia, jubilació, accident, imagineu-vos un pagès d'Osor La Cellera o Anglès a finals del XIX o principis del XX: ha viscut tota la vida a pagès, treballant camps i horts a l'aire lliure i de volta el tanquen a la Burés tretze hores sis

dies ala setmana, amb una fressa infernal, el borró del cotó posant-se-li a la gola, sense moure's davant el teler, fred de peus, panallons

Condicions socials dolentes: A finals del XIX el menjar d'un treballador era un esmorzar de sopes, dinar d'escudella amb poca carn, berenar amb pa i arengada i sopar un plat de llegums o verdures i bacallà; no hi mancava el vi ni la "barreja". Als obrers se'ls hi anava un 75% dels ingressos en alimentació, escassa alimentació. Apilonats en pisos insalubres sense ventilació, ni aigua potable, ni waters per pis, ja no diem luxes actuals com calefacció, havien de treballar home i dona per sobreviure.

SISTEMA INICIAL: Contracte de tu a tu: jo et necessito, tu també, quan algun dels dos vol plegar, fet. En principi sembla perfecte, tothom és lliure de fer el que vol, ningú obliga al treballador, però a la llarga el que hi perd és el treballador perquè l'amo pot escollir molt més

SOLUCIONS

1 SOCIALISMES UTÒPICS.

Fourier buscà una solució en els falansteris, unes comunitats de convivència i producció en la que la propietat sigui col·lectiva

Proudhon: teòric precursor de l'anarquisme considerà que la propietat era un robatori encobert, i que l'home només és lliure quan el mou el seu propi principi de raó, per la qual cosa mai acceptà un partit polític organitzat on les ordres sempre anessin de dalt a baix.

Owen: la colònia tèxtil on tots els seus treballadors tenien part en els beneficis generats per la fàbrica, la primera cooperativa de treballadors

2 MARXISME: anàlisi científic de la societat: sistemes de producció esclavista, feudal, capitalista i socialista. Mitjans de producció i plusvàlua

EVOLUCIÓ PRÀCTICA

Mutualisme: defensa, ajuda mútua en cas de necessitats (malaltia, accident, vaga)

Cooperativisme: buscar millores en el consum

Caixes d'estalvi: ajudar als més pobres que no podien accedir als bancs

Sindicat: lluita reivindicativa canvis laborals

Partits socialistes i anarquisme: no només canvis socials, sinó totals, apoderar-se de l'estat per transformar-lo o destruir-lo

El sistema de lluita era la vaga. 1856 ja surt el terme **esquirol**: obrers de Manlleu, vaga 1855, venen homes del poble proper de L'Esquirol

Els obrers s'havien començat a organitzar: el 1869 s'havia creat el sindicat de Les Tres Classes de Vapor, que fou durant anys l'organització sindical més important de Catalunya. el juny de 1870 es reuní a Barcelona el Primer Congrés Obrer Espanyol, format majoritàriament per catalans, que s'adherí a la Primera Internacional i creà la Federació Regional Espanyola de l'AIT, imposant-se les tesis bakuninistes enfront de les marxistes. AIT 1870, entre ells es tracten de *Hermanos en el Infortunio*, es va escampant per pobles gironins. Intenten no dependre de cap partit, 75% analfabets La jornada de vuit hores

RESTAURACIÓ: prohibició associacions fins 1881

En l'obrerisme català predominaven les tesis anarco-col·lectivistes de Bakunin, que prioritzaven la creació de sindicats obrers, mentre a Andalusia triomfaven els anarco-comunistes, de Kropotkin, proclius al terrorisme. El marxisme tenia poca força i aprofitaren l'exposició universal de 1888 per fundar a Barcelona el PSOE i la UGT, que no arrelà en terres

catalanes. L'any 1890 es celebrà a diverses localitats catalanes la festa del primer de maig en protesta contra la injusta execució de cinc obrers anarquistes a Xicago l'any 1886 i s'aprofità la diada per reivindicar la jornada de vuit hores. La crisi de producció catalana en la dècada de 1890, amb vagues obreres i locauts dels empresaris desembocà en la radicalització d'una part del moviment anarquista que, seguint l'exemple de la Mano Negra andalusa, optà per l'acció directa, el terrorisme contra qualsevol símbol de la societat burgesa i Barcelona es convertí en la ciutat de bombes. Atemptats contra els tres pilars del capitalisme: l'església, la burgesia, i l'exèrcit. Un incís per entendre l'anticlericalisme obrer: 1 juliol 1855, vaga general a Barcelona: Zapatero: el bisbe de Vic envià una pastoral conjurant als obrers que tornessin a les fàbriques tot dient-los que *“si en vuestra vida laboriosa tenéis que sujetaros a algunas privaciones, la religión nos consuela, prometiéndonos más abundantes felicidades para una vida venidera”*.

El setembre de 1893 hi hagué un atemptat fallit contra el general Martínez Campos; el novembre, l'anarquista Santiago Salvador llençà dues bombes a la platea del Liceu ocasionant vint-i-un morts en el temple de la burgesia catalana. I el juny de 1896 una bomba en la processó de Corpus causà dotze morts. S'inicià una forta repressió amb detencions, clausura de centres obrers i tancament de publicacions, que culminà en el procés de Montjuïc ple d'irregularitats jurídiques i que, malgrat la crítica internacional, dictà cinc penes de mort i pena d'exili per molts altres acusats anarquistes. Com a represàlia, l'agost de 1897 l'anarquista italià Angiolillo assassinà al primer ministre Cánovas del Castillo. Desaparegué aleshores de l'escena pública l'anarquisme violent i s'escampà un anarquisme llibertari més pacífic sustentat en el naturisme, l'esperanto, el racionalisme, l'escola laica, l'apoliticisme i els ateneus llibertaris.

Els obrers, sense recursos ni formació, veien com els preus creixien més de pressa que els salaris, menjaven una dieta pobra en proteïnes, vivien en petits habitatges sense aigua corrent i reivindicaven la jornada laboral de vuit hores i el descans dominical que s'aconseguí l'any 1904. La vida a les fàbriques era dura, Granollers, era definida per un escriptor de l'època "un poble de morts quer caminen". L'any 1905 a Barcelona el 28% dels obrers eren dones que treballaven per uns sous la meitat que els dels homes. S'entén aleshores la proliferació de diaris i setmanaris anarquistes i s'entén que la CNT (fundada el 1911) passés dels 15.000 afiliats el 1915 als 400.000 del 1920. Tanmateix massa sovint s'associa l'anarquisme amb la CNT, les vagues i el terrorisme. El món àcrata o llibertari era molt més que un sindicat o unes reivindicacions purament laborals: era una ideologia, un estil de vida, un projecte de futur. Lligades a aquest projecte sorgiren a Barcelona i a Catalunya, des de finals del XIX -i proliferaren les primeres dècades del XX-, multitud d'associacions naturistes, vegetarianes, nudistes, higienistes, ateïstes, laïcistes, lligades amb els ateneus llibertaris, centres per ensenyar i aprendre, amb biblioteques, conferències, classes d'alfabetització, representacions teatrals d'obres que plantejaven conflictes entre amos i obrers, l'explotació d'uns per part dels altres, l'amor lliure, el matrimoni sense oficialitzar amb papers. Uns moviments relacionats amb la natura, la bondat humana i l'universalisme, d'aquí l'interès que despertà l'esperanto, un nou idioma per entendre's tots els éssers humans; l'any 1902 a Barcelona es realitzà el primer curs d'esperanto, que arribà a tenir més de cent vint societats a tot Catalunya. Bona part d'aquestes idees culminaren en l'Escola Moderna fundada a Barcelona l'any 1901 per Francesc Ferrer i Guàrdia: racional, higienista, antimilitarista, laica, mixta, integral, llibertària.. O sigui que el moviment àcrata, anarquista o llibertari era un estil de vida, un projecte de futur molt més ampli que el simplement

polític o sindical que és l'únic que s'ha volgut fer veure. Desenes de setmanaris, col·leccions de fulletons, novel·les i obres de teatre, conferències, banys nudistes, excursions a la natura conformava també la vida obrera en les grans ciutats industrials catalanes. Foren també aquesta dècades les dels primers moviments feministes amb dones que clamaven per obtenir els mateixos drets socials i polítics que els homes; en destaco, entre altres, Rosa Sensat i Francesca Bonnemaison, pedagogues i renovadores dels sistemes d'ensenyament; Carme Karr, destacada dirigent feminista; i Teresa Claramunt, obrera tèxtil i dirigent anarquista, reivindicadora dels drets socials i polítics de la dona.

Creix el cooperativisme de consum i el mutualisme

Mutualisme: defensa mútua, la primera que es constituí a Catalunya, l'Associació de Protecció Mútua de Teixidors de Cotó de l'any 1840

Cooperativisme de consum: Anglès La Econòmica 1905; La Bonmatinense el 1906,

Caixes d'Estalvi, Caixa Pensions 1909 a Bonmatí

Anarquisme: idealisme per transformar la societat però sense alternatives pràctiques

Cooperativisme: no idealisme, no salvar el món sinó resoldre els problemes del dia a dia, que només pretén *la extinción de la miseria*.

Paral·lelament, es creen més societats obreres:

La Cellera societat obrera El Cantell 1892 amb 70 afiliats el 1928

Osor, Arera Osoneca del 1892 amb 80 afiliats el 1928

Anglès, L'Antena del 1892, amb 20 afiliats el 1928

Osor Sociedad Arera el 1900

1899 Federació Textil Espanyola, aplega els obrers del Ter entre ells els d'Anglès que el gener de 1900 fan vaga a Anglès i Bonmatí, greus conflictes. Guàrdia Civil.. I el mateix passa el 1902

1900: primer pas govern: cobertura accident de treball

Febrer del 1900: els obrers de les fàbriques tèxtils del Ripollès estaven en vaga perquè els treballadors no acceptaven la proposta que els fa la patronal. i els dirigents de la Federació Textil Espanyola provoquen una campanya a favor dels vaguistes. Amb aquesta finalitat recorren diferents pobles de les conques del Fluvià i el Ter, on tots els obrers federats donen suport als vaguistes de Ripoll. A Anglès s'organitza un míting.

La fàbrica tèxtil de Bonmatí no s'uneix a la vaga perquè feia poc temps que Manuel Bonmatí donava per acabada la primera fase de la construcció de la colònia i llogava els pisos del carrer Sant Ramon als treballadors i la nau industrial a la raó social cotonera Joaquim Estrany i Fills. Aquests novells obrers, tot just han estat contractat com a treballadors procedents del camp i els pobles veïns i volen continuar gaudint de la seguretat dels seus envejats llocs de treballs.

Aleshores, quan passa per Anglès el fabricant de Bonmatí, Joaquim Estrany (fabricant que estava establert a Bonmatí) és escridassat i apedregat pels vaguistes anglesencs. Com a reacció, dispara uns trets, ferint a la cama d'una nena treballadora de la Burés.

Els obrers de les Indústries Burés es mantenen fidels a les reivindicacions i els de Bonmatí són menyspreats, i si n'hi ha cap que va a Anglès és perseguit, apedregat i considerat un insolidari: Esteve Maurici, de 16 anys i treballador a Bonmatí, és perseguit i apedregat a Anglès pels vaguistes amb crits d'esquirol.

La Publicidad El 28 de febrer el diputat provincial Manuel Bonmatí passà, acompanyat, pel carrer de les Fàbriques d'Anglès, a dins d'un carruatge. Uns nens que jugaven al carrer el veieren Manuel Bonmatí, l'insultaren i, aquests dispararen amb el fusell i tragueren el revòlver, ferint en una cama a una nena de nou anys, tement que se li hauria d'amputar-li.

El redactor lamenta que Manuel Bonmatí no en tingui prou d'acomiar els obrers que no van a treballar, priva el pas del pont de Bonmatí segons el seu capritx, reparteix armes entre els esquiroles i excita els vaguistes, i més es passeja armat, amb els seus amics, per acabar d'exasperar els obrers que volen millorar les condicions del treball. També afirma que s'ha avisat moltes vegades d'aquesta situació al Govern i a les autoritats per tal d'evitar mals majors. I acaba dient que l'obrer de Bonmatí no guanya tant com en altres fàbriques, tot i que treballa més i, està decidit a millorar les seves condicions i, en els desenvolupament d'aquesta lluita, en què Manuel Bonmatí no hi té res a veure perquè no és el propietari de les màquines, es van excitant els ànims fins a aquest extrem, ningú es sorprendrà de l'explosió que suposaran aquestes provocacions

La Publicidad, 4-3-1900 Dimecres de Cendra, per la tarda, joves d'Anglès es traslladaren a Amer a ballar sardanes, com era costum després de l'enterrament de la sardina. Una jove obrera associada no va voler ballar amb un esquirole de Bonmatí, que s'ha sentit ofès i li donà una bufetada. Els joves d'Anglès recolzaren l'obrer, intercanviant-se alguns insults. Quan aquests joves d'Anglès marxaven, es trobaren amb esquiroles que els esperaven al pont de la Riera, disparant-los-hi trets que no provocaren cap ferida. Els joves d'Anglès es dirigiren a la Guàrdia Civil, que retingué els esquiroles, sense desarma'ls, i registrà als joves d'Anglès. Mentre això passava Manuel Bonmatí disparà un tret amb la seva escopeta, en el veïnatge d'Anglès, ferint greument a la nena Catalina Congost, orfe.

CONFLICTIVITAT LABORAL CONSTANT

Aleshores, Catalunya no es movia només amb els catalanistes i els republicans, sinó que cal tenir en compte l'obrerisme, amb qui tenien certes coincidències: amb els republicans coincidien amb el rebuig a les formes clàssiques de govern; amb els catalanistes coincidien perquè si els primers optaven per l'autonomia com a nació, els anarquistes creien en l'autonomia com a individus. La conflictivitat laboral era constant i a les vagues dels obrers la patronal responia amb els locauts, tancament de fàbriques: el febrer de 1902 una vaga obrera per demanar la jornada laboral de deu hores acabà amb una quinzena de morts i més de 500 ferits, a part dels corresponents detinguts. El quadre *La càrrega* de Ramon Casas mostra precisament un dels aspectes d'aquesta vaga: la repressió al carrer per part de la Guàrdia Civil. No tot l'obrerisme era pacífic i els atemptats es succeïren un rere l'altre: Miquel Artal ferí al president del Govern Antoni Maura l'abril de 1904; el desembre de 1905 un altre atemptat feria a Barcelona al cardenal Casañas i un altre el setembre de 1906 contra diversos membres de Solidaritat Catalana, sembla que provocat per lerrouxistes, ferí a Francesc Cambó. Sens dubte però el més important tingué lloc a Madrid el 31 de maig de 1906 en el casament del rei Alfons XIII, quan el català Mateu del Morral els llençà, al seu pas pel carrer Major una bomba amagada dins un ramillet de flors que causà la mort de 26 persones i ferides 107, mentre el matrimoni reial en sortí il·lès. Mateu del Morral era fill d'un fabricant de Sabadell i treballava de bibliotecari a l'Escola Moderna fundada per Ferrer i Guàrdia.

L'any 1907 anarquistes i socialistes fundaren a Barcelona la Solidaritat Obrera que volia ser una alternativa d'esquerres al lerrouxisme; després de diversos canvis, l'any 1911 es convertí en la Confederació Nacional del Treball (CNT) que uní l'apoliticisme anarquista amb l'acció directa del sindicalisme. En el congrés de Sants de 1918 acordà la creació dels

sindicats únics (agrupaven tots els treballadors d'una mateixa branca de producció, i no per oficis com fins ara era), l'acció directa i l'apoliticisme. Els seus dirigents eren Salvador Seguí, Joan Peiró i Àngel Pestaña.

Setmana Tràgica 1909: dones paren tren, mort noi de La Celler, Guàrdia Civil fuig, detencions 1909: durant la setmana tràgica, és cremada la caserna de la guàrdia civil d'Anglès, i aquests van a refugiar-se a la casella de peona situada sobre l'estació de Bonmatí

Los presidios de Anglés FOTOCOPIAT

Creix mutualisme i cooperativisme a finals del XIX i principis XX

Cooperatives: La Celler Unió Sellenca 1917

Osor: La Econòmica 1917; Colònia Clerch 1918

Anglès 1912: Libero Popolo, esperant: poble lliure

Anglès 1919 Aliança Agrícola, de pagesos, l'actual Restaurant

1926 Societat de Socors Mutus de Santa Bàrbara

Sindicats agrícoles a Amer, Anglès i La Celler el 1916, la majoria d'inspiració catòlica. El 1928 el d'Anglès té 50 socis i el de La Celler 150

1919: el govern accepta la jornada de vuit hores

Any 1921 Retir Obrer o sigui jubilació però no malaltia

Primera Guerra Mundial: pugen preus més que salaris: conflictivitat laboral, vagues, noves associacions: paletes, fusters, miners, mecànics, dependents, UGT quasi inexistent

Vagues de 1917 i 1919 La Canadenca any màxima força CNT, però després davallada per locaut empresaris i repressió govern

La Primera Guerra Mundial fou doncs un trasbals per a Catalunya i la revolució russa de 1917 exaltà més els ànims: els obrers veieren una llum a la seva misèria, i la seva esperança de portar la revolució a Catalunya contrastà amb la por que agafà la burgesia que els passés el mateix que a Rússia, de forma que optà per recolzar al govern fos el que fos, per tal que mantingués l'ordre i la repressió davant l'empenta obrera

El febrer de 1919 començà una vaga a La Canadenca de Barcelona que es convertí en el pas dels dies en una vaga general; es militaritzaren els serveis bàsics i els soldats feien funcionar els tramvies i les centrals-hidroèlectriques. Quaranta quatre dies durà la vaga que paralizzà el 70% de la indústria barcelonina. Declarat l'estat de guerra, Montjuïc arribà a albergar més de tres mil obrers empresonats. El 17 de març s'arribà a un acord satisfactori per als obrers: millores laborals i salarials i alliberament de tots els empresonats. Tanmateix el capità general Milans del Bosch no alliberà tots els presoners i el dia 24 es tornà a la vaga, que fou un suïcidi obrer: la burgesia ressuscità el sometent, la repressió militar fou enorme, els empresaris amenaçaren amb el locaut i la vaga acabà amb més de quinze mil detinguts i sense els acords que s'havien signat.

Havia estat una vaga duríssima que trencà els ja primers ponts entre obrers i empresaris. A partir de la vaga de 1917 i sobretot de la de La Canadenca, hi hagué una intensa compenetració entre militars, burgesia i polítics per defensar-se dels obrers. Els empresaris usaren el locaut com a amenaça i entre novembre de 1919 i gener de 1920 en realitzaren un que durà deu setmanes que tingué 200.000 obrers aturats en tots els rams de producció.

La radicalització obrera i patronal creixé. Barcelona continuà sent coneguda com la Rosa de Foc o la Ciutat de les Bombes. Dins la CNT hi havia dues tendències: els anarcosindicalistes, majoritaris, eren partidaris

de la lluita sindical, mentre que els anarquistes volien la revolució social. Alguns d'aquest van atemptar contra autoritats i amos. Eren grups minúsculs, fins i tot rebutjats per la majoria de la CNT, com *Los Solidarios*, on hi militaven Bonaventura Durruti i Ascaso. La patronal hi respongué amb la creació dels Sindicats Lliures que disposaven de pistolers que també actuaven contra els sindicalistes. El govern, en lloc de buscar solucions, mantingué un estat de guerra quasi perpetu i decretà la Llei de Fugues que permetia disparar a un sospitós si al policia li semblava que fugia, fet que justificà l'assassinat oficial de molts sindicalistes. Entre 1917 i 1923, hi hagueren 800 atemptats a Catalunya, 475 contra obrers, 208 contra empresaris i la resta contra policies, amb un balanç de 246 morts, entre ells la del polític i advocat laboralista Franecs Layret (1920), la del president del govern Eduardo Dato (1921) mort per tres anarquistes catalans i la del secretari general de la CNT Salvador Seguí "El noi del Sucre"(1923). Seguí era un detractor de la Lliga a qui acusava de jeure sempre amb el poder i així ho afirmava per exemple en discursos com aquest del 14 d'octubre de 1919 a l'Ateneu de Madrid: *"Per tant és falsa la catalanitat dels qui dirigeixen la Lliga Regionalista. I és que aquesta gent avantposa els seus interessos de classe, és a dir els interessos del capitalisme, a tot interès o ideologia. Estic tan cert del que dic, que sense pecar d'exagerat, puc assegurar-vos que si algun dia Catalunya conquesta la seva llibertat nacional, els primers, si no els únics, que li posaran entrebancs, seran els homes de la Lliga Regionalista, perquè a Catalunya com arreu, el capitalisme està mancat d'ideologia"*.

El 1920 a Anglès el sindicat Artes y Oficios creat el 1918 amb 970 afiliats

1900-1920 altes taxes de mútues i cooperatives, les més altes d'Espanya

DICTADURA PRIMO DE RIVERA: CNT prohibida, UGT tolerada, no afecta són molt pocs

Anglès nova cooperativa: Económica anglesense

Bonmatí: la bonmatinense

Libero Popolo Anglès, el 1924 nou reglament: el seu objectiu es “ *el mejoramiento moral y material de obtener por medio del ahorro voluntario, bien entendido y practicado, de los que lo compongan, los beneficios que resulten del consumo cooperativo para utilidad y crédito de los asociados. Suministrar a todos los componentes de la asociación toda clase de artículos para la vida, en las mejores condiciones de precio, calidad y medida*”

SEGONA REPÚBLICA

Divisió CNT : trentistes i faístes, baixa el nombre d'afiliats a comarques gironines

1932-1933: diferents associacions es transformen en partits polítics. S'organitzen els primers sindicats. Sorgeixen la CNT i la UGT. La tensió social puja de to.

Sindicats obrers el 1934

Anglès:

Sindicat de Rodells Contell Nou 113 socis

Unió Obrera d'Arts i Oficis i Indústries

Unió Defensa Agrària 138 socis

Societats d'Obrers Paletes L'Antena 28 socis

Societat del ram del castanyer

Sindicat de Treballadors 61
Societat Arera 130 socis
Arte Textil y Fabril 547 socis

Osor:

Unió de Traginers del Montseny
Associació Obrera La Destral Nova
Sociedad de Areros

Bonmatí: Unió Obrera de Bonmatí

17-2-1934 Parlament català regula mútues i cooperatives

GUERRA CIVIL

Col·lectivitzacions, per exemple la S Torras Domènech a Bonmatí, la Burés a Anglès

S'ajunten les dues cooperatives d'Anglès i creen la Unió Anglesenca 314 socis

FRANQUISME no partits no sindicats

CNS: Centrales Nacionales Sindicalistas, sindicats verticals tothom afiliat

Enllaços i jurats d'empresa

Cap el 1960 CCOO La recent creada CCOO es convertí en el motor de la protesta obrera a les fàbriques catalanes. A nivell individual, els seus afiliats guanyaren la majoria d'eleccions a enllaços sindicals i jurats d'empresa, fet que provocava repressió i empresonaments constants dels seus líders. La brutalitat de la policia es feia patent en les formes de repressió i les tortures que aplicaven als sindicalistes. En les vagues de

1962 molts detinguts de CCOO foren condemnats de vuit a vint anys de presó i en altres vagues i manifestacions hi hagué més d'un obrer mort.. La violència desfermada de la policia i la vaga general convocada pels obrers portà al cardenal Jubany, en una pastoral que es censurà, a condemnar la violència institucionalitzada que provocava la violència de les masses que queien així en “las explosivas tentaciones de la desesperación”. El mateix 1973 el TOP inicià el *Proces 1001* contra deu dirigents de CCOO per associació il·lícita i condemnats a penes de fins a vint anys de presó que l'any següent es rebaixaren a la tercera part

1942 assegurança de malaltia: mútues i cooperatives desballastades

Unió Anglesense el 1967 té 857 socis, la Bonmatinense en té 157

Es creen noves cooperatives d'habitatge: 1966 a Anglès La Pau; el 1971

Vivendes L'Estel a La Cellera

TRANSICIÓ

Primeres eleccions sindicals CCOO 31%, UGT 27%; independents 35%

Vagues, lluites sindicals contínues

ACTUALITAT

Afiliats a sindicats 10% dels obrers, vagues no les fan el 20% dels treballadors, la vaga, té utilitat avui dia?

Tema Burés. Per historiar

No confondre sindicats amb moviment obrer

Repte vostre: Començar de nou, del no res, oblidar els partits de sempre, els sindicats de sempre, les estratègies de sempre, perquè la societat és nova, diferent, i amb les eines dels segle XIX no es pot lluitar en el segle XXI.